

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Förbättra bekämpningen av brott inom miljö- och hälsoskyddsområdet

Bekämpningen av brott inom miljö- och hälsoskyddsområdet orsakar fortfarande frustration hos oss som dagligen arbetar med dessa frågor. Det gäller inte minst brott mot miljöbalken. Situationen förbättrades starkt när åklagarorganisationen ändrades och vi fick särskilda miljöåklagare. Ytterligare en förbättring skedde genom att en särskild åklagarkammare infördes för miljö- och arbetsmiljöbrott, REMA. Men fortfarande finns en del att göra. Vi har identifierat några områden där vi ser att förändringar skulle kunna leda till en förbättrad brottsbekämpning.

För det första behöver miljöbrottsutredarnas arbetssituation förbättras. De har två chefer, dels en inom polisorganisationen som avgör deras arbetsuppgifter, dels åklagaren som styr utredningsarbetet. Det är inte så sällan som miljöbrottsutredarna tas till andra polisiära arbetsuppgifter vilket medför att miljöbrottsutredningarna blir försenade. Detta är inte optimalt. En lösning kan vara att flytta miljöbrottsutredarna till REMA så att miljöåklagarkammaren fördelar arbetsuppgifterna och leder arbetet utan risk för att utredningsarbetet blir avbrutet p.g.a. att utredarna rycks till andra arbetsuppgifter.

Miljöbrotten avgörs vid landets tingsrätter och sannolikheten för att en domare får någon erfarenhet av miljöbrott är mycket liten och slumpmässig. Det medför att även domstolarna är nybörjare i de flesta miljöbrottsmål som behandlas i tingsrätterna. Domarna hinner aldrig få erfarenhet av att döma i mål med miljöbrott. Domstolarna befinner sig i samma situation som åklagarna innan vi fick särskilda miljöåklagare. Denna fråga kan lösas genom att låta mark- och miljödomstolarna ta över alla miljöbrott. Då får vi domare som redan har erfarenhet av miljöfrågor och miljölagstiftningen. Dessutom får respektive domstol betydligt större erfarenhet av att döma i miljöbrott än vanliga tingsrätter. Även likabehandlingen och rättssäkerheten ökar.

Slutligen vill vi belysa hur viktig tidsfaktorn är för alla brottsutredningar, d.v.s. hur snabbt brottsutredningen kommer igång. Vid många brott är det den första tiden efter det att brottet begåtts som är avgörande för om lagföring ska vara framgångsrik. Bevissäkring på brottsplatsen vid miljöbrott är minst lika viktig som i andra typer av brott. Fortfarande är det för få miljöbrott som leder till fällande dom trots de reformer som genomförts. Ett av skälen är att förundersökningarna vanligtvis startar långt efter att brott har begåtts. Det medför att det vatten som förorenades för länge sedan runnit bort, avfall som hanterats fel är bortforslat och förorenad mark är bortschaktad. Vittnen och inblandade har glömt vad som exakt inträffade och en del har hunnit frisera historien om vad som hände i hopp om att slippa straff. Ett sätt att råda bot på detta är att göra en ändring i miljöbalken och förtydliga tillsynsmyndighetens befogenhet att göra en första bevissäkring när den upptäcker ett misstänkt miljöbrott. Genom tillsynsmyndigheternas medverkan till bättre bevissäkring skulle utredningsläget förbättras avsevärt.

Sammanfattningsvis föreslår vi att

- 1. miljöbrottsutredarna anställs direkt inom miljöbrottskammaren REMA**
- 2. mark- och miljödomstolarna dömer i brott inom miljö- och hälsoskyddsområdet**
- 3. tillsynsmyndigheterna ges tydligare befogenhet att göra en första bevissäkring när de upptäcker misstänkt miljöbrott**

Dessa reformer kostar inget. Inga nya resurser behöver tillföras och inga nya tjänster inrättas, men effektiviteten, tror vi, kommer att öka kraftigt genom ökad specialisering och ökad kompetens hos både domstolar och utredare.

För föreningen Kommunala miljöchefer

Sven-Inge Svensson
Ordförande

C/o
Miljökontoret
Stadshuset
281 80 Hässleholm
Tel: 0451-26 83 33
0709-81 83 33
Fax: 0451- 417 63
e-post: sven-inge.svensson@hassleholm.se